

מיספר על הזרוע

ארבע וחצי שעות מפרידות בין פאריס ותל-אביב. ארבע וחצי שעות של טיסה ומרחק של ארבע וחצי שנות אור.

בערב הייתי בתל-אביב, ושמעתי ברדיו ובטלוויזיה על המיבצע הנהדר שביצענו, על קבלת-הפנים הנלהבת שבה זכו חיילינו בבירות. על רוח האווה השוררת בין ישראלים ולבנונים — נוצרים ושיעים כאחד. ראיתי את סאעד חדאד כשהוא מתהלך כמנצח, מכוסה בנשיקות של לבנונים אסירי-תודה, הבוכים מרוב שימחה. היו כמונו נזקים במילחמה (וכי תיתכן מילחמה בלי נזקים?) אך הם היו מיוערים, והתיאורים שנפוצו בעולם מוגזמים ביותר. ומכיוון שאנחנו שונים מן הגויים, מצפוננו גם נוקף אותנו, קצת-קצת, מין כאב מתוק שכזה, והרב שמואל אבידור הכהן, ההומאניסט הדגול והליברל הגדול, מודיע לנו בשם אלוהים כי אין מה להצטער על אלפי הנשים והילדים שנהרגו, כי במלחמה זה בסדר. בקיצור, מיבצע מפואר של שיחורר, שמניעו היו טהורים ותוצאותיו מבורכות. יולים אנחנו להסתכל בו במידה רבה של סיפוק ואהבה-עצמית. אכן, אנחנו נהדרים.

כמה שעות לפני כן, בצהריים, הייתי בצרפת. הסתכלתי בטלוויזיה, קראתי עיתונים, דיברתי עם בני-אדם. שם נראית מילחמה אחרת, ישראל אחרת. לבנון אחרת.

על המירקע מופיעים חיילי צה"ל בדמות כובשים ברוטאליים, המזכירים את המראות הנוראים ביותר של מלחמת-העולם. מלשינים, בעלי פנים מכוסים במסיכות, עוברים בין המוני פליטים נפחדים ומוכים, מצביעים על פלוגי ועל אלמוני. אלה מצאים, הישראלים מצוירים להם סימן על הזרוע, סימן על הזרוע! האסוסיאציה הר אוטומטית, אצל יהודים ונוצרים כאחד, היא שאבותיהם של ישראלים אלה נושאים על זרועותיהם את המיספרים הכחולים.

על המסך מופיעות תמונות של הרס. שוב ושוב ושוב, לא התמונות היפות, המובחרות, המסוגנות, ה מופיעות בטלוויזיה הישראלית. אלא תמונות-זוועה, המזכירות את הערים שהושמדו במלחמת-העולם השניה, האמבורג, רדזן, ברלין — ערים שנהרסו במהלך של מאבקי-איתנים נגד המכונה הצבאית הגדולה והאכזרית ביותר שראה העולם מימיו.

בפאריס מדברים על ג'נוסייד, רצח-עם, פשוטו כ משמעו. הטלוויזיה מדברת על "הפיתרון הסופי", ומראה פלסטינים המתהלכים בצידון כשעל גבם הטלאי השחור, לשם סימון כבני עם מקולל, שנועד לגירוש — לאן? הדמיון לטלאי הזהוב אף אינו זקוק לאיזכור. ישראל מצטיירת ברגע זה בעולם כמדינה מטורפת, ברוטאלית, רצחנית — הכלב השוטה של המירוח התיכון. אריאל שרון נראה כתערובת של ג'נגיס חאן ואטילה ההוני. יותר מכל מוועזים היהודים הנאורים, 400 מהם הלכו להפגין בשערי השגרירות הישראלית, וביניהם שלושה בעלי פרס-נובל, סופרים נערצים, אישי ציבור ותיקשורת. הטלוויזיה הראתה איך התנפלה עליהם פלוגת סער יהודית, לפי המסורת הידועה.

על המסך הופיע ברונז קרייסקי, במשך כמה שניות שעשו רושם מועז, ובפניו המייסורים של יהודי המודע למוצא קבע בצרפתית כי ממשתל-ישראל היא "פאשיסט" טית למחצה."

המחשבה של הכל, החוזרת בכל מישפט שני: היהודים עושים את זה! היהודים מסוגלים לזה! קורבנות! השואה הם העורכים את השואה החדשה! הייתי רק בצרפת, אך נדמה לי כי זהו מצב-הרוח בכל אירופה המערבית, בין אנשי תרבות ומוסר, השאור שבעיסה.

בארצות-הברית, שבה חולש המיסד היהודי כימעט על כל כלייהתיקשורת, זה בולט פחות. אך אחד האנשים ההגונים ביותר, הקאריקטוריסט ביל מולדין, גיבורם של דור של חיילים קרביים וליברל ידוע, צייר את בניו כשהוא שופך עד תום את תוכנו של בקבוק שעליו כתוב "אהדה לישראל".

הציניקאים, הפוליטיקאים, הקיסניג'רים למיניהם, תומכים בישראל ומנצלים אותה, מחר ירצחו את ידיהם מן הדם הזה, אך מסופקני אם ישראל תחלים אי-פעם מן האבידה שאיבדה השבוע, חוץ ממחיר הדם, זהו המחיר היקר ביותר ששולם, וכמו שהחללים לא יקומו לתחייה, גם אבידה זו לא תתקן לעולם.

ורק קרן-אור קטנה אחת מצילה את כבוד ישראל: מחנה-השלוש הוייר, שהעז גם בעיצומ של המילחמה לקום ולאמר "לא!"

האם צידון בוערת?

ארבע וחצי שעות מפרידות גם בין צידון ופאריס. ישבתי במיסעדה יקרה בפאריס. נעלות סיניות היגניות הגישו את מיטב המאכלים. התפריט גדוש וקשה לבחור. איזה סוג חסילונים? איזה יין? לבן? אדום? רוזה? מחשבותי נודדת אל צידון, שם הייתי כמה ימים לפני-כן. צידון הרוסה, צידון הבעורת. מאות אלפי הפליטים — 600 אלף? ואולי "רק" 300 אלף? — בשדות

ובפרדסים. אלפי ההרוגים שנקברו מבלי לדעת מי הם, ומבלי שאמותיהם יידעו לעולם מה קרה להם. אוזן ברזנט תפוזים? — בשר-חזיר המוץ-מתוק?

לבנון היא שיהות-היום. הכל מדברים על הוועות. משתפים בכנות בעצר. אבל לבנון היא רחוקה מאוד, והוועות רחוקות מאוד. החיים נמשכים, וכאן זה פאריס. קאסאטה? בננה בלהבות? ואולי גלידה מסוג מיסטר? לפתע תפסתי מה קרה בימי השואה. בוודאי, ידעו משמהו קורה ליהודים. הצטערו על זה, לאנשים טובים זה כאב, חבל מצד שדבר כזה יכול לקרות. אבל היהודים היו רחוקים. אי-שם, ואנחנו כאן. והחיים צריכים להימשך.

התקבלנו — מתי פלד, חיים ברעם ואני — אצל המוזיקר הכללי של המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית, ליונל ז'וספן. דובר בכבוד-ראש ובדאגה עמוקה על המתרחש בבירות, בצידון ובצור. אחרי-כך ירדנו למסיבת עיתונאים שהוא ערך. העיתונאים שאלו על פיתוח ערך הפראנק, ועל מצב המשק, על הבחירות הבאות, על המערך הפוליטי, כסוף דובר גם על המצב בלבנון. נאמרו כל הדברים הנכונים. הובע צער רדובר על הסבל ובוטא גינוי לממשלת-בגין ומתחה ביקורת על מיפלגת-העבודה הישראלית. הכל בשפה שקטה, תרבותית, שירתית. ואחרי כך עברו למשקאות. האם צידון בוערת?

משהו לא מסתדר לי

משהו לא מסתדר אצלי בראש. אולי משהו יכול לעזור לי.

הנה הנתונים: צה"ל הוא הצבא הטוב ביותר בעולם. מבחינת רמת-האימונים, מוראל חיילי, טיב צידו וכל אמת

מידה מקובלת אחרת, אין כיום ברחבי תבל צבא שיעלה עליו — מה גם שרוב הצבאות האחרים כבר לא לחמו מזה שנות-דור, ואין להם נסיון קרבי. נכס צבאי שלא יטולא בפו.

חיילי צה"ל הם לוחמים מעולים, ואין מי שישווה להם בעולם. המוטיבציה האישית והלאומית שלהם היא חזקה ביותר, המישמעת מעולה. רוח-ההקרבה ואומץ-הלב של רוב חיילי צה"ל כבר הפכו אגדה, ובצדק.

בראש הצבא הזה עומדים מפקדים עטורי-הילה, המפקד הישיר והכליכול של המיבצע היה אריאל שרון, "אריק מלך ישראל", יכול להיות ויכוח על מידותיו האנושיות של האיש (ועל עצם השימוש במונח זה לגבי), אך אין ויכוח על כישוריו כאיש-צבא. מכיוון שהוא כיהן במילחמה זו גם כמפקד-הממשלה וגם כמפקד-צה"ל, הוא היה מחוסן מפני כל התערבות בלת-רצויה של הדרג המדיני. עוזרו הראשי, הרמטכ"ל רפאל איתן, הוא טכנאי צבאי ואיש-ביצוע ברמה סבירה. צה"ל הכניס למערכה זו את עיקר עוצמתו הכמותית והחומרית. את מי שראה כמו עינו את העוצמה הכבירה, שהופעלה במיבצע הזה, יכול לתפוס את ממדיה. עדיין לא פורסמו הפרטים, אך כבר נאמר כי עוצמת צה"ל בלבנון החזרה עלתה על עוצמת צה"ל שהופעלה נגד המצרים במלחמת ששת-הימים, והיא עלתה על זו של "הקורפוס האפריקאי" המהולל של ארווין רומל, שהגיע עד אל-עלאמיין.

מול הכוח הכביר הזה עמדו כמה אלפי "מחבלים", המתוארים כהלאת-המין האנושי, בני-בליעל חסרי מר-טיבציה ורמה, בניגודם, חיות דורגליות" כדברי מנחם בגין, שכירי-הרחם. מיספרם נאמד, עליידי מקורות צה"ל,

ב-6000. לא היתה להם שום הכשרה ללוחמת-שדה, הם לא עשו שום נסיון להפעיל את הנשק הכבד שעמד — כך אומרים — לרשותם.

אל אלה נוספו יסודות מישיניים של הצבא הסורי, כוחות-העילית של הצבא הזה מרוכזים סביב המשק, ומשימתם היחידה היא להגן על הדיקטטורה הצבאית של הנשיא האפטי אל-אסד. הם לא הוכאו ללבנון גם במהלך הקרבות. הטלו לתוכם רק יחידות מדג ב, עד כאן הנתונים. הנה התוצאות:

הצבא הזה, מול האוייב הזה, היה זקוק לשמונה ימים ויותר כדי להשיג את יעדו: להתחבר עם הכוחות הנוצריים בבירות, מרחק של 130 קילומטרים בלבד מראש-הניקרה. גם אז לא הסתיימו הקרבות, המטרה העיקרית — כיבוש ביירות המערבית כדי "לחסל את קינייה-המחבלים" שם — לא הושגה. אם מוסיפים למניין הימים את הפצצת-הריכוך המאסיבית של ביירות ואתרים אחרים, שקדמה לפריצה היבשתית, הרי זו מילחמה של 14 ימים ויותר.

כפי שהזכיר לנו האלוף מתתיהו פלד, שהיה חבר המטכ"ל במלחמת ששת-הימים, היו דרושים אז שלושה ימים בלבד לחסל את כל הצבא המצרי בסני, שמנה 60 אלף איש ויותר, שהיה מצויד במיטב הנשק הסובייטי. צה"ל קטן יותר, בעל רמה נמוכה יותר וציוד פחות מרשים, נחל ניצחון כביר זה, על צבא מוכן ודרוך, תוך 72 שעות.

איני יודע כמה אבידות היו לצה"ל במלחמת ששת הימים בחזית המצרית בלבד, אך במלחמת-סיני, שבה לחם כל צה"ל נגד הצבא המצרי לבדו, וכבש את כל הצ'ירה-סיני בפחות משישה ימים, נפלו כ-170 חיילי צה"ל — פחות מאשר במלחמת הלבנון.

משהו כאן אינו מסתדר.

הנתונים האמורים אינם יכולים להיות נכונים במלך אם-לפחות אחד מהם מוכרח להיות כוזב.

האם חיילי צה"ל אינם הלוחמים המעולים המצטיינים רים לנגד עינינו? לא, נתון זה נכון בהחלט. ראיתי אותם בעיני, במבואות צידון, בעיצומם של הקרבות, והם היו מצויינים.

האם לא לחמו במסירות מוחלטת? בהחלט כן! המיסר פו הרב של ההרוגים והפצועים מקרב שורותינו מהווה עדות נוראה לכך.

האם צה"ל אינו הצבא הטוב, המאומן, היעיל ש-דמינו לעצמנו? ועוד איך! על פי התרשמתי האישית, מעולם לא עמד לרשות ממשלה ישראלית כלשהי צבא כל-כך יעיל, מאומן ומצוייד.

האם הפיקוד — אריאל שרון, רפאל איתן ואנשיהם — לא היה מוצלח? איי אפשר לאמר זאת. הם לא ייכנסו בזכות מיבצע זה לרשימת המצביאים הגדולים בהיס-טוריה. לא היו הברקות גאונות בתיכנון המיבצע, אך נדמה לי שניתן לאמר כי התיכנון היה מיקצועי מאוד, מדויק מאוד, יעיל מאוד.

אמנם, לאיש מן האינסטראטגים שניצחו על הפעולה הזאת אין מקום להתפארות רבה, עמד לרשותם כוח כביר כדי להתגבר על אויב זעיר.

(במלחמת-העולם השנייה, אחרי כיבוש צרפת בידי הגרמנים והקמת ממשלת-הבובות של וישי, פלש הצבא הבריטי מארץ-ישראל לסוריה וללבנון, ב-8 ביוני 1941 (שים לב לתאריך!) וכבש את שתי הארצות במיבצע יעיל, שבו איבד משה דיין את עינו, מולם עמד צבא צרפתי שלחם היטב נגד מה שנראה לו כנסיון בריטי לגזול את נכסי צרפת. הבריטים כבשו את שתי הארצות בפחות מחודש ימים. אך ככל הספרים על המלחמה העולם השנייה נשכח מיבצע זה כימעט לגמרי. איש לא שם על ראשו וזיידפנה ביגללו. מישהו החליט על המיבצע, העבודה נעשתה, וזהו. לא היה זה קרב מפואר.)

ובכן — הצבא היה מצויין, החיילים הצטיינו, הפי-קוד הזה סביר, ובכל זאת — מילחמה קשה, אכזרית, ארוכה, רבת-חללים, שלא השיגה את מלוא מטרתיה האמיתיות.

איך זה מסתדר? איזה נתון בתיאור אינו נכון? אין מנוס מן המסקנה: הנתון על האוייב, פשוט אין הסבר למה שהתרחש אלא אם כן נכון כי כוחות-אש"ף הקטנים, שלחמו בתנאים נואשים, יחד עם היחידות הסוריות הקטנות, לחמו בחירוף-נפש (אם מתור להשתמש במילה זו לגבי האוייב) הראוי לציון. פה לא לחמו "מחבלים", אלא לוחמים שהיו מוכנים לעמוד ולמות למען עמם, כשם שחיילי צה"ל היו מוכנים למות בעד עמנו. הם לחמו מילחמה חסרת-תוחלת, מול פני אויב בעל עדיפות כבירה, והם לחמו. אני משוכנע כי רוב רובם של החיילים הקרביים שלנו מרגישים כך, וכי דברי הרהב וההוהרה של גיבורי העורף ברדיו, בעיתונות ובטלוויזיה מחליאים אותם, כשם שהם מחליאים אותי.

מי שלחם כך, ראוי למעמד של שובי-מלחמה — גם אלמלא קבעה האמנה הבינלאומית בפירוש כי האמנה חלה על כוחות בלתי-סידירים, כוחות-גריילה וכוחות של תנועות פוליטיות לוחמות.

מי שאינו מכבד את האוייב, אינו יכול לכבד את צה"ל. הנתונים מדברים בלשון ברורה.